Aan:
de Colleges van B&W van de Friese gemeenten,
het College van GS van de Provincie Fryslân,
het Dagelijks Bestuur van Wetterskip Fryslân

Onderwerp:	Aanbiedingsbrief Kennisdocument Energievisie Fryslân en Handreiking Elektriciteitsstations
Opstellers:	Friese Energietafel
Contact:	fet@leeuwarden.nl
Datum:	28 november 2023

Geachte colleges, DB Wetterskip Fryslân en deelnemers aan de FEA,

Met deze brief willen wij u informeren over het opstellen van de Energievisie Fryslân. Daarnaast bieden wij u met genoegen twee documenten aan die zijn opgesteld door de Friese Energietafel: het Kennisdocument Energievisie Fryslân en de Handreiking Elektriciteitsstations.

De Friese Energietafel

Als vervolg op de samenwerking binnen de Regionale Energiestrategie (RES) is in februari 2023 de Friese Energietafel opgericht. Aan de Friese Energietafel (FET) nemen alle overheden uit Fryslân deel evenals Liander en de Friese Energie Alliantie (FEA) die bestaat uit 11 maatschappelijke organisaties. Binnen de Friese Energietafel wordt via vier pijlers (zie figuur 1.) gewerkt aan de energietransitie. Meer informatie over de FET kunt u vinden op de website, die binnenkort online beschikbaar komt: www.frieseenergietafel.nl

Figuur 1. De 4 pijlers van de Friese Energietafel: Warmtetransitie & energiebesparing, Mienskipenergie, Energie-infrastructuur en Opwek Duurzame elektriciteit.

Pijler energie-infrastructuur en integraal programmeren

Vier jaar geleden hebben alle overheden in Fryslân ingestemd met het Klimaatakkoord en daarmee met de noodzaak om tot een CO_2-neutraal energiesysteem te komen. Naar aanleiding daarvan en omdat het huidige energiesysteem tegen zijn grenzen aanloopt, is besloten om in FET-verband te starten met de aanpak van de Energie-infrastructuur. Onder deze pijler is het proces van Integraal Programmeren Energie-infrastructuur en de aanpak 'Versnellen' gestart.

Integraal programmeren betekent dat de plannen van energieopwekking, energie infrastructuur en ruimtelijke ontwikkelingen nauwer op elkaar afgestemd worden (qua plaats, planning, enz.). Dit is noodzakelijk om de huidige en de verwachte toename van netcongestie aan te pakken. Netcongestie heeft schadelijke gevolgen voor de economie en de samenleving.

Op weg naar de Energievisie Fryslân en PMIEK

In maart 2023 heeft het Bestuurlijk Overleg Friese Energietafel (BO FET) besloten om het Startdocument Integraal programmeren aan GS voor besluitvorming aan te bieden. Op 17 september jl. hebben GS het Startdocument Integraal Programmeren vastgesteld. In dit document is onder meer beschreven hoe de deelnemers van de FET worden betrokken bij het opstellen van de Energievisie Fryslân en het daarop aansluitende Provinciaal Meerjarenprogramma Energie en Klimaat (PMIEK).

De volgende processtappen van de Energievisie brengen wij graag bij u onder de aandacht:

- In het voorjaar 2024 zal de concept-Energievisie aan het BO FET worden voorgelegd.
- Daarna zullen colleges, DB en FEA in de gelegenheid worden gesteld om te reageren op de concept-energievisie. DB en/of colleges kunnen de volksvertegenwoordiging in de gelegenheid stellen om kaders en/of wensen en bedenkingen mee te laten geven.
- Het doel is om de Energievisie voor de zomer van 2024 aan GS aan te bieden.

Informatie nu delen

Wij vinden het van belang om nu, op weg naar de vormgeving van de Energievisie, twee documenten met u te delen: 1. Het Kennisdocument Energievisie Fryslân bevat veel inhoudelijke informatie; 2. de Handreiking Elektriciteitsstations gaat gemeentes helpen om de aanleg van elektriciteitsstations te versnellen. Na het verzenden van deze brief zullen wij vanuit de FET het Kennisdocument en Handreiking openbaar maken.

Kennisdocument Energievisie Fryslân

Als eerste stap in de opstelling van de Energievisie is veel basisinformatie verzameld. Dit is 'Stap 1' van het integraal Programmeren: 'Inzicht vergroten'. Deze stap is nu ambtelijk afgerond. Veel benodigde en beschikbare informatie is in een Kennisdocument opgenomen. Dit document is bijgevoegd.

Het Kennisdocument bevat inzichten over het energiesysteem in Fryslân. Het is belangrijk om te benadrukken dat met dit kennisdocument nog geen keuzes worden gemaakt en dat het geen bestuurlijke standpunten bevat. Het stuk is bedoeld om inzicht en inspiratie te bieden voor het vervolg. Het biedt de deelnemende partijen aan de Friese Energietafel de mogelijkheid om vanuit dezelfde kennisbasis keuzes te maken voor de inrichting van het energiesysteem van de toekomst.

Alle organisaties van de FET hebben aan het Kennisdocument meegewerkt en -gedacht, waaronder Liander, daarnaast ook Gasunie en netbeheerders Stedin en Tennet. Zowel op ambtelijk niveau in

werkgroepen en tijdens de Friese Energietafel dagen (de zgn. ‘FETte werkdagen’) als op bestuurlijk niveau (BO FET).

Handreiking elektriciteitsstations

Daarnaast is de FET gestart met het versnellen van het oplossen van de problematiek rondom de huidige energie-infrastructuur. De werkgroep ‘Versnellen’ heeft een Handreiking opgesteld waarmee de aanleg van elektriciteitsstations versneld kan worden.

Door de snelle elektrificering van de energievraag en toename van opwek is een forse uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk noodzakelijk. Omdat de uitbreiding en de verzwaring van het net de nieuwe ontwikkelingen niet kan bijhouden, dreigen nieuwe woningen, supermarkten, bedrijven en industriegebieden zonder stroomvoorziening te komen, omdat zij (nog) niet op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten. Daarnaast bestaat het risico dat partijen als bedrijven en inwoners opgewekte energie niet kunnen terug leveren. Om buurten, wijken en gebieden toekomstvast te maken moet Liander vele nieuwe verdeelstations, duizenden middenspanningsstations (transformatorhuisjes) en tienduizenden kilometers kabels aanleggen. Het vinden van geschikte locaties is lastig vanwege het gebrek aan beschikbare grond en de te doorlopen planologische procedures zorgen ervoor dat het niet snel genoeg gaat.

Deze handreiking biedt handvatten om de locatiekeuze en de landschappelijke inpassing van elektriciteitsstations te versnellen.

De betrokken partijen in Fryslân willen op een constructieve wijze en met oog voor de omgeving, zo snel mogelijk stappen maken. De voorliggende handreiking bevat een heldere werkwijze en gebieds-specifieke richtlijnen, zodat de locatiekeuze en het ontwerp van elektriciteitsstations recht doet aan de ruimtelijke kwaliteit van het Friese landschap. Een uniforme werkwijze en een zorgvuldige procedure zorgen samen voor een versnelling in de uitvoering.

De handreiking wordt u aangeboden met het verzoek deze in uw organisatie onder de aandacht te brengen en te implementeren als werkwijze.

Tot slot

Wij kijken uit naar het gezamenlijk vormgeven van een houdbaar en duurzaam energiesysteem in Fryslân.

Heeft u vragen naar aanleiding van deze brief of heeft u vragen over het Kennisdocument of de Handreiking elektriciteitsstations, dan kunt u deze stellen aan fet@leeuwarden.nl, onder vermelding van vraag Kennisdocument Energievisie of Handreiking Elektriciteitsstations.

Met vriendelijke groet,

Uit naam van alle deelnemers van de Friese Energietafel

Bijlagen:

Kennisdocument Energievisie Fryslân

Handreiking Elektriciteitsstations